

Fra: Bellona, Greenpeace, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Norges Kystfiskarlag og WWF

Til: Olje- og energidepartementet

Høringsuttalelse TFO 2017 – TFO-området og forslag til utvidelse

De undertegnede organisasjonene viser til høring på forslaget om utvidelse av TFO-området. Organisasjonene mener TFO-utvidelsen for 2017 må avvises, og at TFO-ordningen må avskaffes som tildelingsmekanisme på norsk sokkel. Ordningen tar ikke hensyn til miljøfaglige råd og utgjør en stor risiko for naturen i havområder som Stortingets vedtatte forvaltningsplaner skal ivareta. TFO-ordningen undergraver en helhetlig forvaltning av havmiljøet og vil også øke klimagassutslippene i oljeindustrien.

De undertegnede organisasjonene mener:

- TFO-ordningen har forlatt det som var formålet da den ble innført og fungerer i dag som en omgåelse av gjeldende petroleumsregelverk og ordinære konsesjonsrunder.
- TFO-ordningen vil føre til økte klimagassutslipp i oljeindustrien. Dette er ikke forenlig med klimatiltak og utfasing av fossil energi til fordel for fornybart.
- TFO-ordningen "låser fast" havområder til å være åpnet for petroleumsvirksomhet. Det er ingen mekanismer som endrer statusen til et TFO-område dersom man får ny kunnskap, og det er ingen reell mulighet for å trekke tilbake konsesjoner. TFO-området kan bare ekspandere.
- Stortinget har vedtatt at norske havområder skal forvaltes med en helhetlig og økosystembasert tilnærming. TFO-ordningen undergraver dette.
- TFO-ordningen omgår viktige forvaltningsprosesser som forvaltningsplaner og verneplaner, og åpner for årlige omkamper om olje i miljøfølsomme områder.
- TFO-ordningen strider imot miljøfaglige anbefalinger ved at det blir tildelt blokker i miljøfølsomme områder.
- Det er særlig bekymringsverdig at blokker som grenser til stengte områder utenfor Lofoten og Møre-blokkene blir delt ut. Seismikk og risiko for uhell utgjør en trussel for fornybare fiskeressursene i disse områdene.

Organisasjonene har påpekt problemene med TFO-ordningen tidligere, og er sterkt kritisk til at den fremdeles videreføres og at TFO-området igjen utvides.

TFO-ordningen er til hinder for grønn omstilling

I desember 2015 kom statsledere fra hele verden til enighet om en global klimaavtale, som Norge ratifiserte i 2016. Den har som mål å begrense oppvarmingen av gjennomsnittstemperaturen på jorda til godt under to grader celsius, og tilstrebe maksimalt halvannen grads oppvarming. FNs klimapanel har slått fast at ⅔ av verdens kjente fossile ressurser må bli liggende i bakken for at vi skal ha en realistisk sjanse til å forhindre oppvarming over to grader. I september 2016 kom en rapport fra Oil Change International som tar utgangspunkt i beregninger av verdens olje og gassreserver gjort

av Rystad Energy, og hvor store utslipp som ligger i dagens utbygde olje –og gassfelt. Rapporten konkluderer med at olja og gassen på dagens utbygde felt alene vil være nok til å overstige oppvarming på to grader.

I Norge er oljeindustrien den største årsaken til at Norges klimagassutslipp har økt siden 1990. Ifølge Statistisk Sentralbyrå har norske utslipp økt med 3,9 % siden 1990. I samme periode har Sverige og Danmark henholdsvis redusert sine utslipp med 24 % og 27 %. Mens andre sektorer har redusert utslippene sine siden 1990, har utslipp fra olje og gass økt med 83 %.

Skal Norge redusere klimagassutslippene i tråd med det som kreves for å nå klimamålene og forhindre farlige klimaendringer, må oljeindustrien få mindre, ikke større areal å lete etter og utvinne olje på. Dette er et tiltak for å regulere utvinningstempoet til et vesentlig lavere nivå enn i dag. Samtidig må fossil energibruk erstattes med fornybar. TFO-ordningen motvirker denne omstillingen.

Da TFO-ordningen ble iverksatt i 2003 var begrunnelsen at man skulle få flere mindre aktører inn på norsk sokkel. TFO var ment som et supplement til de ordinære konsesjonsrundene. I dag er TFO-ordningen likestilt med konsesjonsrundene, og gjennom TFO deles det ut nytt areal til oljeindustrien hvert eneste år. TFO-området har bare vokst og vokst, og over en tredjedel av alle konsesjonene som har blitt tildelt siden 1965 har blitt tildelt gjennom TFO.

Det finnes i praksis ingen grenser for TFO-ordningen

I teorien skal TFO-området gjelde "modne områder", med eksisterende infrastruktur og kjennskap til oljevirkosomhet. Men Olje- og energidepartementet gis i dag stor frihet til å bestemme hvilke områder som kan åpnes. I praksis kan TFO utvides til å gjelde hele den norske sokkelen, med unntak av de områdene som er politisk stengt for petroleumsvirksomhet.

Vi vil vise til Petroleumsmeldingens omtale av modne områder, hvor det er få begrensninger på hvilke områder dette kan gjelde: *"De modne områdene omfatter i dag store deler av Nordsjøen, de østlige og sørlige delene av Norskehavet og mesteparten av Barentshavet Sør."* (s.82)

Videre slås det fast at beslutningen om utvidelse av TFO ikke skal bygge på hvorvidt havområdene er sårbare og økologisk verdifulle, men kun en såkalt petroleumsfaglig begrunnelse. I petroleumsmeldingen står det blant annet at:

"Alle områder som er åpnet for petroleumsvirksomhet, og ikke unntatt for petroleumsvirksomhet i en forvaltningsplan, kan inkluderes i TFO-området. Innenfor rammene av forvaltningsplanene er det en petroleumsfaglig vurdering når nye områder skal legges til TFO-området" (s. 79)

En slik forenklet vurdering tar ikke hensyn til om forvaltningsplanen for området presiserer området som særlig sårbart og verdifullt, og overlater i stor grad til Olje- og energidepartementet å avgjøre hvor store områder som skal tildeles og om områdene er modne for å åpnes.

TFO-ordningen slipper oljeindustrien til i sårbare og risikofylte områder

I TFO 2017 foreslås det også å utvide området i Barentshavet så langt nord som 73,5 breddegrad, lengre nord enn noen gang tidligere. Det nordligste oljefeltet i Barentshavet i dag, Goliat, ligger over 200 kilometer sør for den nordligste grensen til det nye TFO-området. Det bekymrer organisasjonene, fordi TFO-området trekker inn i sårbare områder. Dette gjelder for eksempel ved Bjørnøya. Man har ikke vurdert eller tatt hensyn til miljøfaglige råd for å rettferdiggjøre dette. Oljevirkosomhet så langt nord medfører uakseptabel høy risiko, både for personell og miljøet. Oljevernberedskapen gir ikke beskyttelsen som trengs, da den ikke vil fungere tilstrekkelig store deler av året på grunn av mørke, kulde og vær.

Ved TFO-tildelingen i 2016 og forslaget til utvidelse i 2017 har man henholdsvis delt og lyst ut blokker i nærheten av Lofoten og Møreblokkene, noe som bekymrer de undertegnede organisasjonene. Dette gjør at oljeindustrien "omringer" sårbare og verdifulle områder som er vernet mot oljevirkosomhet, og utgjør en risiko mot sårbar natur og rike fiskeressurser. Lofoten er blant annet et nøkkelområde for rekruttering til 70 % av fiskeressursene i Norskehavet og Barentshavet, og Møreblokkene er et svært viktig gyteområde for sild, sei og torsk. Seismikkskyting og risiko for ulykker i disse områdene utgjør en trussel mot fiskebestandene og høsting av fornybare ressurser.

TFO-ordningen overkjører miljøfaglige råd

I høringsbrevet for TFO 2017 står det: *"I høringsrunden bes det kun om innspill knyttet til om hvorvidt det er tilkommet ny, vesentlig informasjon som er relevant for beslutningen om hvor det kan være petroleumaktivitet etter at den relevante forvaltningsplan ble behandlet, jf. Meld. St. 28 (2010-2011)."*

Videre står det i petroleumsmeldingen at: *"Fram til oppdatering av en forvaltningsplan vil det ikke bli stilt ytterligere miljø- og fiskerikrav for petroleumsvirkosomhet i området" (s. 85)*

Det har tidligere vært praksis at Olje- og energidepartementet innhenter råd fra de miljøfaglige etatene i hvert enkelt tilfelle, før man inviterer oljeselskapene til å søke om konsesjoner. Med den nye formuleringen i petroleumsmeldingen betyr det at om regjeringen ikke stenger et område for petroleumsvirkosomhet, må det foreligge ny kunnskap for at man skal kunne ta hensyn til miljøfaglige råd. Dette trekker blant annet Direktoratet for Naturforvaltning fram i sin høringsuttalelse av 30.11.2011, om TFO-utvidelsen i Barentshavet:

"Området som foreslås utlyst ble ikke vurdert mhp miljørisiko i revideringen av det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten. Det er heller ikke opparbeidet noen nye analyser/vurderinger av dette området mhp miljørisiko i etterkant av forvaltningsplanen, men dersom slike vurderinger hadde foreligget ville det innebære ny vesentlig informasjon for det gitte området."

Konklusjon

Bellona, Greenpeace, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, Norges Kystfiskarlag og WWF krever TFO-utvidelsen for 2017 må avvises, og at TFO-ordningen må avskaffes som tildelingsmekanisme på norsk sokkel. Ordningen tar ikke hensyn til miljøfaglige råd og utgjør en stor risiko for naturen i havområder som Stortingets vedtatte forvaltningsplaner skal ivareta. TFO-ordningen undergraver en helhetlig forvaltning av havmiljøet og vil også øke klimagassutslippene i oljeindustrien.

Med vennlig hilsen

Ingrid Skjoldvær, leder
Natur og Ungdom

sign.

Frederic Hauge, leder
Bellona

sign.

Silje Ask Lundberg, leder
Naturvernforbundet

sign.

Karoline Andaur, fagsjef
WWF

sign.

Truls Gulowsen, leder
Greenpeace

sign.

Annsophie Kristiansen, daglig leder
Norges Kystfiskarlag

sign.